

Vlaanderen
is wetenschap

INSTITUUT
NATUUR- EN BOSONDERZOEK

Theoretische aanpak natuur in ruilverkavelingen

Basiskwaliteit Natuur: de praktijk aan de hand van de steenuil, 2023-02-03, Vucht

Thierry Onkelinx , Joris Everaert , Glenn Vermeersch

Vlaanderen
is wetenschap

INSTITUUT
NATUUR- EN BOSONDERZOEK

Inleiding

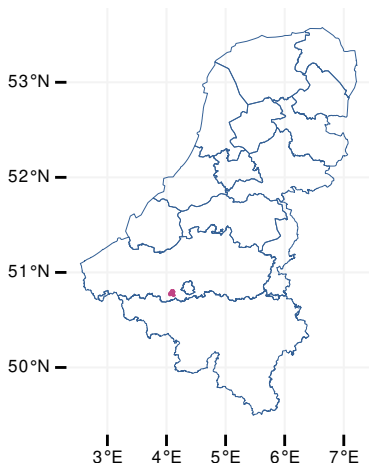
Ruilverkaveling Gooik

Projectgebied

- ▶ 3000 ha, 2400 ha landbouw

Geschiedenis

- ▶ 2007 : gemeente en landbouwrade vragen om ruilverkaveling
- ▶ 2008 : minister geeft groen licht voor onderzoek
- ▶ 2011 : Vlaamse Landmaatschappij (VLM) inventariseert steenuilen
- ▶ 2019 : minister keurt ruilverkaveling goed
- ▶ 2021 : Raad van State vernietigt goedkeuring

2017: VLM vraagt INBO ondersteuning bij verwerking steenuilgegevens

Vragen

- ▶ Kunnen we de aanwezigheid van steenuil verklaren op basis van het landschap?
- ▶ Kunnen we het model gebruiken om het effect van een ruilverkaveling door te rekenen?

Beschikbare gegevens

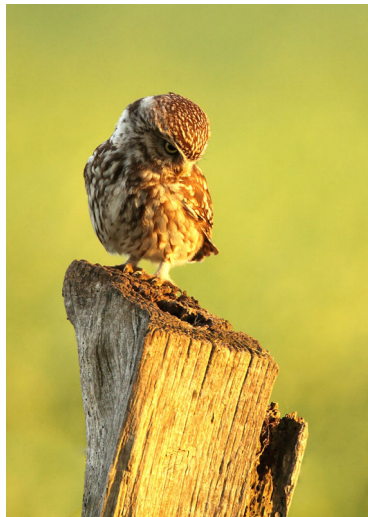
- ▶ locatie en tijdstip van bezoek aan luisterpunten
- ▶ locatie en tijdstip van waargenomen steenuilen
- ▶ gebiedsdekkende kartering van het landschap
- ▶ 4 scenario's met een aangepast landschap

To call in the statistician after the experiment is done may be no more than asking him to perform a post-mortem examination: he may be able to say what the experiment died of.
Sir Ronald Aylmer Fisher

Inventarisatie

- ▶ 106 luisterpunten
- ▶ bezocht tussen 7 maart 2011 en 19 april 2011 (10 avonden)
- ▶ tussen 1u15 voor zonsondergang en 3u15 na zonsondergang
- ▶ 3 keer geluidspoor afspelen (79 sec) met 1 min. pauze, nadien nog 5 min. luisteren

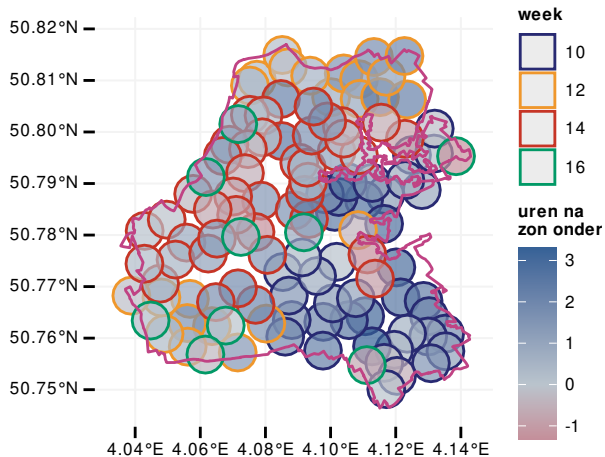

Vlaanderen
is wetenschap

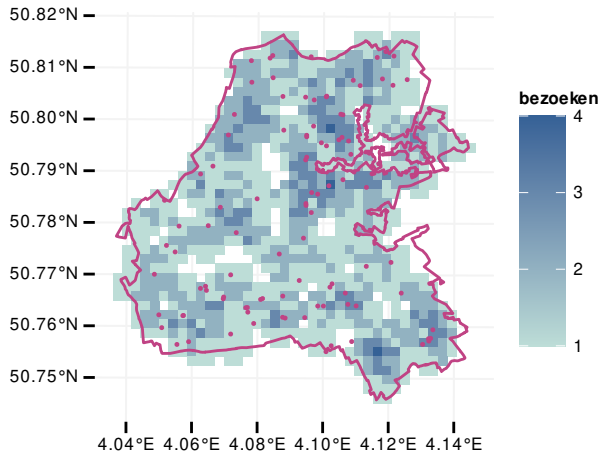
INSTITUUT
NATUUR- EN BOSONDERZOEK

Aanpak

Waar en wanneer onderzocht?

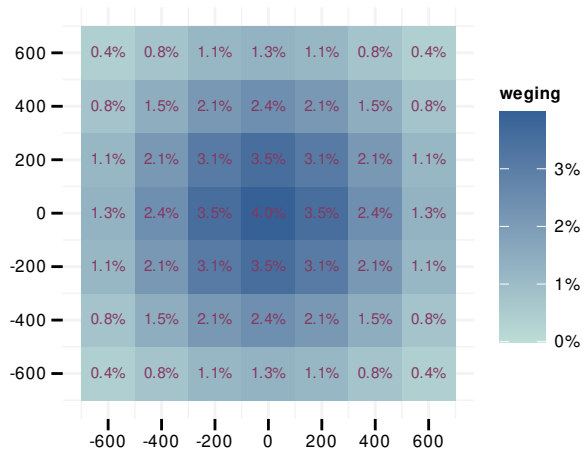

200 m raster

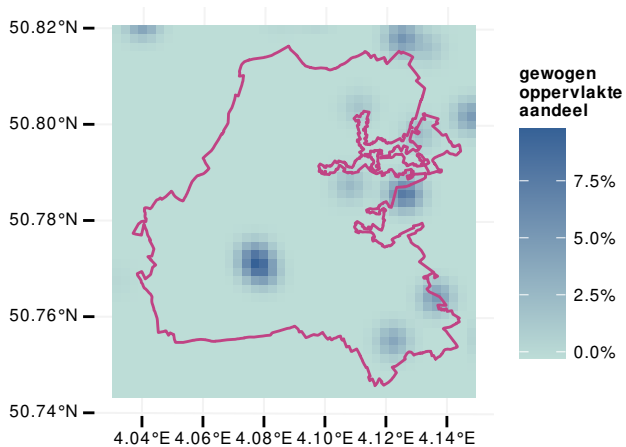

Landschapskenmerken van een rastercel gewogen gemiddelde van aandeel in omliggende cellen

Voorbeeld: gewogen oppervlakteaandeel laagstamboomgaard

Vlaanderen
is wetenschap

Selectie van potentieel relevante variabelen

Landschapskenmerken

cursief: mogelijk optimum

- ▶ alle grasland (sterke correlatie: akker)
- ▶ soortenrijk grasland
- ▶ soortenarm grasland
- ▶ *alle bos* (sterke correlatie: soortenrijk bos)
- ▶ *soortenarm bos*
- ▶ *bewoning*
- ▶ *alle ruigte* (sterke correlatie: soortenrijke ruigte)

Potentieel effect van onderlinge interacties

- ▶ afstand tot dichtste buur

- ▶ *vlakvormige kleine landschapselementen (KLE)*
- ▶ *opgaande kleine landschapselementen*
- ▶ *lage kleine landschapselementen*
- ▶ *laagstamboomgaard*
- ▶ *hoogstamboomgaard*
- ▶ alle randlengte (sterke correlatie: randlengte grasland, totaal KLE)
- ▶ *randlengte ruigte*

Potentiële effecten van de inventarisatie

- ▶ tijdstip t.o.v. zonsondergang
- ▶ datum
- ▶ generieke ruimtelijke gradiënt

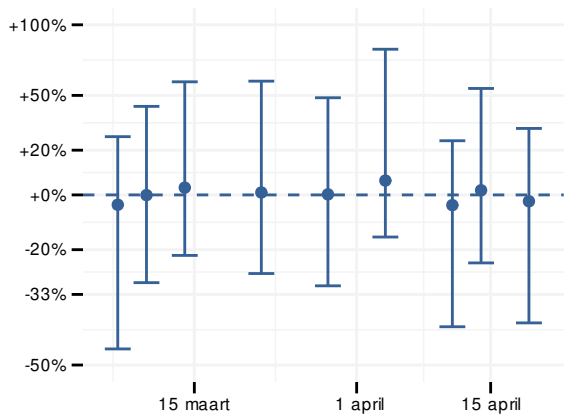
Vlaanderen
is wetenschap

INSTITUUT
NATUUR- EN BOSONDERZOEK

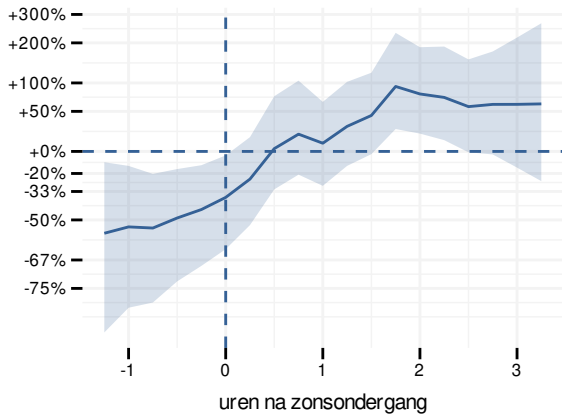
Modelbouw

Basismodel

effect van dag

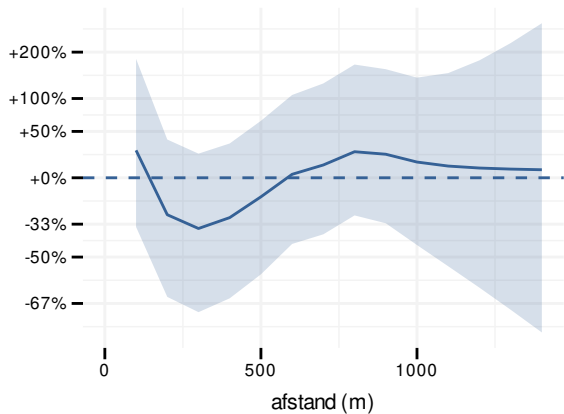

effect van tijdstip

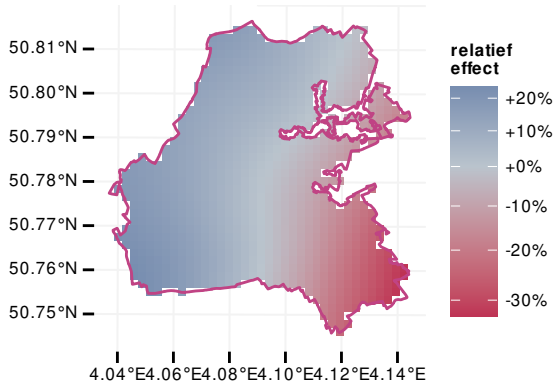

Basismodel

effect van afstand tot dichtste buur

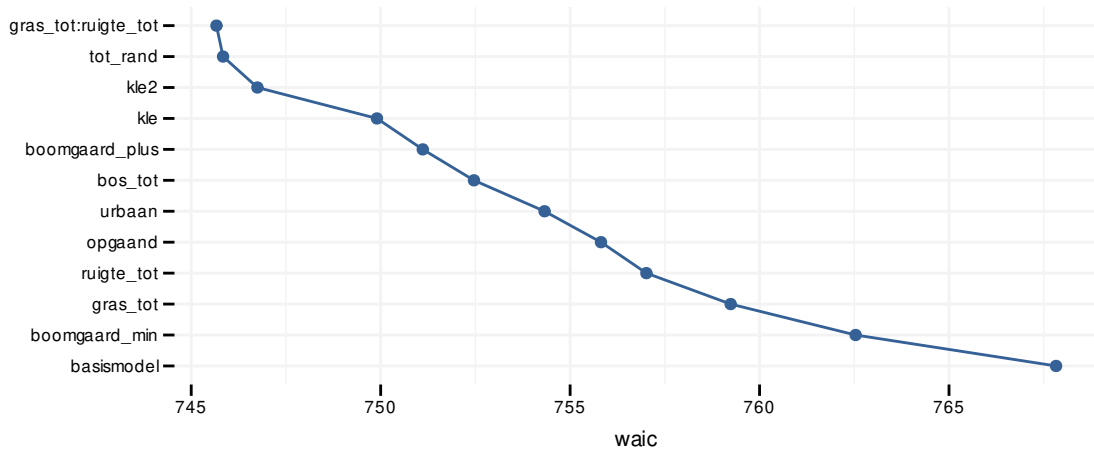

ruimtelijk patroon

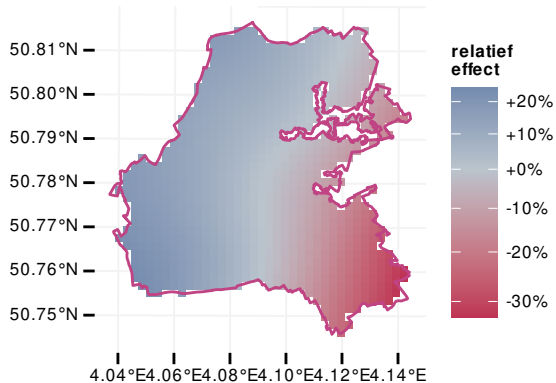
Vlaanderen
is wetenschap

Landschapkenmerken toevoegen

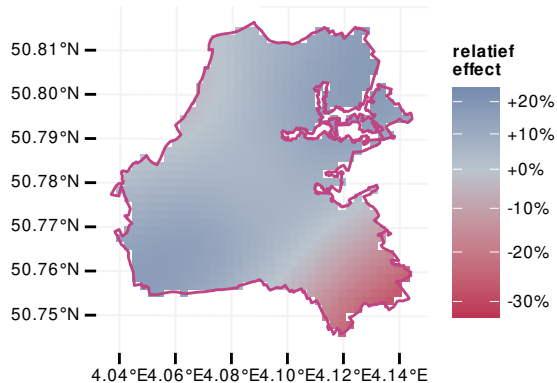

Overblijvend ruimtelijk patroon

basismodel

finale model

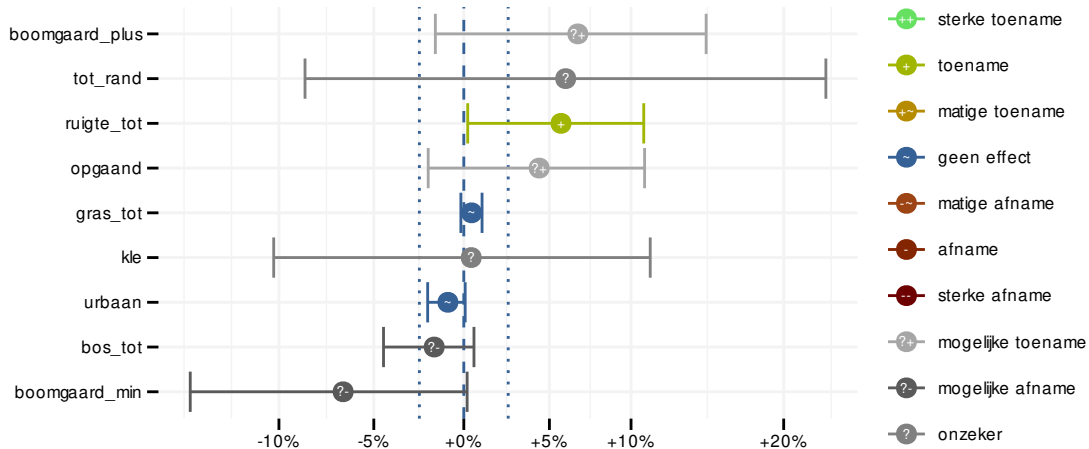

Vlaanderen
is wetenschap

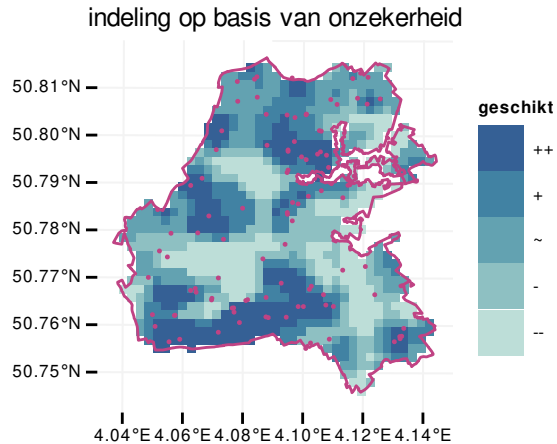
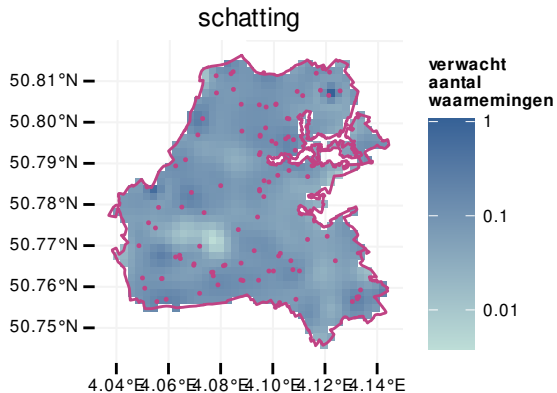
INSTITUUT
NATUUR- EN BOSONDERZOEK

Resultaten

Effect van oppervlaktetoename met 1 a per rastercel (4 ha)

Voorspelling per rastercel voor standaardbezoek

Vlaanderen
is wetenschap

INSTITUUT
NATUUR- EN BOSONDERZOEK

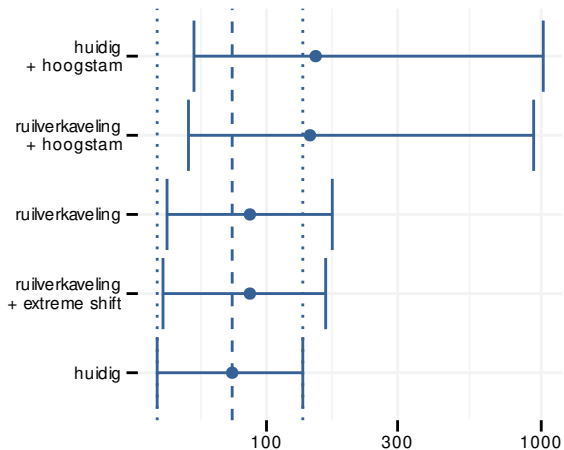
Scenario's

Aangeleverde scenario's

- 1 ruilverkavelingsplan: compromis tussen landbouw en natuur
- 2 ruilverkavelingsplan + extreme schift
  - ▶ in valleien: akker -> grasland
  - ▶ op kouters: grasland -> akker
- 3 ruilverkavelingsplan + hoogstamboomgaardenplan
- 4 huidige toestand + hoogstamboomgaardenplan

Totaal aantal waarnemingen bij standaardbezoek

Vragen?

Publicaties Thierry Onkelinx